

Простір розвитку здорової дитини

Реформування та модернізація освіти визначили ряд пріоритетних напрямів в роботі навчальних закладів, серед яких забезпечення повноцінного фізичного розвитку дітей, охорона та зміцнення їх здоров'я посідають особливе місце. Життя показує, що тільки здорова людина може бути успішною, творчою, всебічно розвиненою, бо складові здорового способу життя інтегрують різні елементи: фізичний, психічний, соціальний, духовний.

У зв'язку з цим особливої актуальності набуває проблема удосконалення існуючих, або створення педагогічних технологій, які б зберігали і покращували здоров'я дітей, створювали позитивну ауру, культ здоров'я не тільки в класі, але й в школі, в сім'ї, суспільстві.

Але ці складні питання в окремо взятому навчальному закладі в повному обсязі вирішити неможливо. Зростаючи вимоги з боку держави і суспільства можливо реалізовувати за рахунок об'єднання можливостей спортивної бази навчально-виховних закладів, їх кадрового потенціалу в межах однієї адміністративно-територіальної одиниці.

Модель єдиного простору розвитку здорової дитини будується на принципах партнерства навчальних закладів та місцевої спільноти, добровільності та особистісного підходу (Рис.1).

Мал. 1. Модель простору розвитку здорової дитини в межах освітнього округу №7 м. Маріуполя

Складові здорового способу життя містять різні елементи та стосуються усіх сфер здоров'я: фізичної, психічної, соціальної, духовної. З метою вирішення цієї проблеми сформувалися наступні напрями: - створення єдиного простору для відповідного розвитку здорової дитини; - використання здоров'язберігаючих і здоров'яформуючих технологій і використання відповідних методик у процесі навчання; освіта, пропаганда в галузі здоров'я.

Перший напрямок – створення шкільного середовища – достатньо традиційний: це і виконання санітарно-гігієнічних норм, організація якісного харчування школярів, обладнання класів і рекреацій з урахуванням ідеї розвитку здоров'я дітей, де увесь простір школи має працювати на розвиток фізичного здоров'я дитини.

Другий напрямок – це наявність у школі педагогічних технологій, методик, органічно вбудованих у навчальний процес, що формують і розвивають здоров'я дитини, сприяють зміцненню і збереженню здоров'я посилюють усі види діяльності й активності дітей, створюють позитивну емоційну атмосферу на уроках, знижують розумове навантаження дітей та враховують вікові фізіологічні і психологічні особливості учнів. Робота цього напрямку націлена на формування психічного здоров'я, а саме: стійкість до стресів, інтелектуальну витривалість, позитивну самооцінку, готовність до саморозвитку і самореалізації.

Третій напрямок – просвітницька діяльність щодо здоров'я, впровадження міжшкільних здоров'язберігаючих проєктів, стратегічне планування діяльності та поточний методичний супровід усіх форм та заходів щодо окресленого напрямку, що передбачає не тільки розкриття цієї проблеми в навчальних предметах, а й передачу цих знань і спільну освітню діяльність у межах освітнього округу та розповсюдження його на інші рівні.

З метою забезпечення ефективної реалізації Моделі в окрузі активно пропагується кращий досвід роботи навчальних закладів - суб'єктів округу -через масові заходи, конкурси, роботу міжшкільних гуртків, спортивних секцій, єдиного мобільного психологічного пункту, тренінгового майданчика, Літньої школи для обдарованих дітей.

Багатогранність колективних зв'язків суб'єктів освітнього округу, плідна співпраця у спільній проектній діяльності, створення єдиного простору для розвитку здорової дитини – це головні позитивні умови для формування здорового способу життя, активного відношення до власного здоров'я, активної життєвої позиції.

Реалізація регіональної програми «Здорове покоління Донбасу» в межах освітнього округу № 7 набула позитивної результативності. З'явилися можливості активніше впроваджувати досвід навчальних закладів щодо розвитку спортивно-масової роботи, організовувати змагання серед учнів округу, залучати до роботи в спортивних секціях більшу кількість учнів, розширювати напрямки роботи спортивних секцій під керівництвом тренерів дитячих спортивних шкіл, батьків, об'єднувати творчий потенціал вчителів фізичної культури шкіл освітнього округу. Освітній простір округу № 7 з питання розвитку здорової особистості представлений різноманітною спортивною базою: - 7 спортивних залів, - 8 стадіонів; - 2 поля із штучним покриттям; - 4 баскетбольних майданчиків; - 2 тири; - 3 зали для греко-римської боротьби; - 2 тренажерних зали. Розширився спектр послуг для занять спортом: секції з футболу, баскетболу, легкої атлетики, греко-римської боротьби, туризму, гурток «Влучний стрілець».

Дошкільнята округу беруть активну участь у низці спортивно - масових заходів як у межах освітнього округу, так і у **малій спортивній олімпіаді серед дошкільнят «Старти рум'яних»**, що проводиться на міському та обласному рівнях.

Поєднання натхнення, ініціативи та самостійності дітей у більш старшому віці на заняттях філій дитячих спортивних секцій з легкої атлетики та греко-римської боротьби сприяє підвищенню їх результативності, а саме: учні ЗОШ № 30, 47, 50, школи-інтернату № 2 – неодноразові переможці міських змагань з футболу на приз міського голови Ю.Ю.Хотлубея, переможці легкоатлетичних пробігів на приз газети «Приазовский рабочий», баскетбольних міських змагань серед дівчат. Спортивна база МВМПУ № 99 є однією з найкращих серед професійних училищ України, тому освітній округ використовує її тренувальні майданчики для проведення змагань з футболу, баскетболу. Цікавий досвід накопичено в опорній школі № 47 щодо проведення спортивно-оздоровчого конкурсу «Козацький гарт», відродження

діяльності туристичних загонів в окрузі, проведення змагань зі спортивного орієнтування, стрільби та військово-спортивного напрямку спільно з Українським реєстровим козацтвом.

Спортивно-масова робота в окрузі давно вийшла за межі навчальних закладів і продовжується на спортивних майданчиках мікрорайонів. Відкриття Осінньої спартакіади, спортивні змагання учнів у мікрорайоні з використанням тренажерів на відкритому повітрі, міжшкільні змагання з футболу – ці заходи стали традиційними в окрузі № 7. Активно включились учні шкіл округу в міські змагання з шахів та шашок, які проходять при підтримці депутата Веховної Ради України С.А. Матвієнкова та президента Федерації шашок м. Маріуполя В.В.Фесенко. Учні ЗОШ № 47 посіли призові місця.

Такий підхід до поєднання кадрового та матеріального потенціалу, широкої мережі обладнаних спортивних залів, майданчиків освітнього округу № 7 дозволив об'єднати 19 спортивних секцій шкіл та філій дитячих спортивних шкіл та долучити до здоров'язбережувальної діяльності близько 500 дітей.

Завдяки активній позиції міської ради та ініціативі колективів самоорганізації населення за останні три роки в освітньому окрузі № 7 за програмою «50x50» збудовано: 3 спортивних майданчика, міні футбольне поле зі штучним покриттям (ЗОШ № 50), тренажерний та ігровий майданчики в мікрорайоні (ЗОШ №30,47), сучасний зал греко-римської боротьби в ЗОШ №50. Участь учнівських колективів усіх шкіл округу в обласному конкурсі учнівських проектів «Вчимося бути здоровими» сприяє формуванню у них практичних побутових навичок, підтримки власного здоров'я, здоров'язберігаючої компетенції, життєспроможної активної позиції. Освітні проекти дітей мали практичний, суто прикладний характер при розкритті проблеми здорового способу життя як особистості, так і у школи, чи окремої групи учнів, родини.

Сьогодні кожний навчальний заклад освітнього округу має особистий досвід, власні методичні та технологічні розробки щодо формування здорового способу життя. З метою створення здоров'язбережувального середовища для всіх учасників навчально-виховного процесу ЗОШ № 50 розробила програму «Подаруй дитині

здоров'я», яка підняла психологічні питання про страх і стрес. Проектна діяльність школи була оцінена на обласному рівні, її здобутки були внесені в банк даних щодо здоров'язберігаючих технологій, тому на базі навчального закладу були проведені майстер-класи та створений консультаційний пункт по напрямку здоров'язберігаючої роботи.

На формування в учнів освітнього округу № 7 навичок здорового способу життя гармонійно розвиненої людини спрямовано проект «Освітній округ – центр спортивно-масової роботи», метою якого є збереження та укріплення фізичної складової здоров'я 1600 дошкільнят, 3272 школярів, 900 студентів. В результаті впровадження даного проекту зростає зацікавленість дітей до занять в спортивних секціях, підвищується результативність участі учнів округу в спортивних змаганнях.

Культурно-просвітницька діяльність в окрузі базується на співпраці, міцній та різнобічній базі культурного середовища. Шкільні музеї округу - музей українського побуту школи-інтернату № 2, українські світлиці шкіл № 43, 47, літературний музей імені Сергія Шапкіна школи № 39 систематично організовують просвітницько-виховні заходи: екскурсійні подорожі, літературні зустрічі з письменниками та поетами міста, здійснюють підготовку матеріалів до науково-практичних конференцій, музейних уроків та практикумів Літньої школи, проводять обрядові свята.

Творча співпраця освітнього округу № 7 з Іллічівським будинком дитячої творчості – це можливість мати в кожному навчальному закладі філії колективів будинку дитячої творчості і танцювального колективу «Феєрія». Участь учнів у різноманітних конкурсах, залучення їх до роботи в міжшкільному науковому товаристві «Сузір'я», Міжшкільній дитячій екологічній лізі «ЕкоСвіт», наукових конференціях, турнірах дозволяє розкривати усі складові здоров'я: психологічні, культурні, соціальні, духовні.

Працюючи над розширенням кола освітніх послуг, профільною освітою, школи округу вибудували власну систему профорієнтаційної роботи через укладання договорів про співпрацю суб'єктів округу з Приазовським державним технічним університетом, Маріупольським державним університетом, середніми спеціальними навчальними закладами міста. За підтримкою Маріупольського державного

гуманітарного університету, музичного училища, в окрузі створена Школа майбутнього педагога (фото 9). Найбільш цікавим та дієвим є досвід співпраці школи з комітетами самоврядування населення. Учні та педагоги навчальних закладів округу сьогодні не уявляють повноцінного життя без співпраці з комітетом самоврядування населення: разом займаються благоустроєм мікрорайонів, спортивних майданчиків, висадкою зелених насаджень. Голови комітетів самоврядування населення округу, депутати міської, обласної ради залучаються до проведення таких заходів, як конкурс екологічних проектів «Мій Маріуполь. Реалії та перспективи екологічного розвитку», запровадженого в освітньому окрузі № 7, суботників із збереження дубового гаю, акцій «Ветеран», «Милосердя», «Кращий двір».

Свої перші результати ми презентували в 2010 році на обласному конкурсі «Кращий працівник року» в номінації «Кращий директор опорної школи освітнього округу», на Міжнародному фестивалі педагогічних інновацій в м. Черкаси в жовтні 2010 року, на міському семінарі директорів шкіл у грудні 2010 року, на обласному семінарі голів освітніх округів у червні 2011 року.

Як член обласної творчої групи вважаю, що вкрай важливим стало проведення в листопаді 2012 року обласного форуму «Освітня система округу: принципи формування, досвід та проблеми функціонування», який дозволяє визначити подальші перспективи розвитку освітніх округів, окреслити коло невирішених проблем та якісно реалізувати державні освітні завдання, та наголосити на найбільш важливих питаннях сьогодення, однією з головних є здоров'язберігаюча просвітницька діяльність.

Нагальна сучасна потреба – надання якісних освітніх послуг у конкретному місті потребує формування стійкої системи роботи освітніх округів. Тільки об'єднання розрізнених зусиль навчальних закладів, укрупнення освітньої діяльності шкіл у межах округу взмозі удосконалити освітній процес, та підвищити ефективність та якість надання освітніх послуг. Складнощі сучасного етапу розвитку країни не повинні загальмувати процес формування здорової нації!

Труднощі сьогодення ініціюють нові форми освітньої діяльності, які в змозі вирішити нові завдання освітньої політики Держави, створити якісні умови не тільки

для задоволення освітніх потреб, але й зберегти та зміцнити здоров'я усіх учасників освітнього процесу, тому що здорова нація - залог міцної держави!